

Dr. Kadosa Marcel:

A választójog reformjához.

Elértünk a nevezetes naphoz, amelyen a magyar képviselőház asztalára letette a kormány a választójogi reform törvényjavaslatát. Miként várni lehetett: ez alkalommal a napisajtó nem takarékoskodott az ünneplés díszes szavai-
yal és megadta a maga részéről azokat, a szóvirágokat, amelyekből állandóan bő termése van.

Mi, mint szociálpolitikusok hívei vagyunk az általános választójognak, de éppen mint szociálpolitikusok nem vagyunk semmiféle princípiumnak és így az általános választójognak sem babonázottjai. A reform érdekében vívott küzdelem minden túlzásait megértő lélekkel szemléltük, mert! túlzás nélkül semmilyen küzdelmet se lehet folytatni. Ily nagyjelentőségű reformot, amelynek megvalósításához az előítéletnek és osztályelfogultságnak oly vastag jégréteget kell megolvasztani, nem lehet másképen népszerűvé tenni, csak úgy, ha az embereiknek apránként valósággal a vérébe ültetik át azt a tudatot, hogy a megváltásukat jelenti ama reform és hogy boldogulásuknak nincsen semmi lényeges akadálya, csak az, hogy a szóban forgó reform még nincsen megvalósítva. Most már azonban ennek a küzdelemnek vége van: a törvényjavaslat be van terjesztve és aki beterjesztette, az maga a kormány, amely felelősségének tudatában bizonyára arról is gondoskodott, hogy amennyiben a parlamentben a javaslat keresztül nem menne, úgy az országra appelláljon.

Ma már tehát, amikor nem óhajtásról, hanem a Ház asztalán fekvő javaslatról van szó: nyugodtabban és józanabban lehet a kérdéssel foglalkozni és ki lehet mondani az ország felvilágosítására, hogy az általános választójog nem csodaszer és semmit a világon nem valósít meg valamely ország alkotmányos életében, csupán azt az egyetlen-egy lehetőséget, hogy a népnek szélesebb rétegei vonat-

nak be a törvényhozás életébe. Ennek pedig a dolog természete szerint éppen úgy lehetnek karok, mint hasznos következményei. Ha a szélesebb népréteg egyszersmint több komolyságot, nagyobb becsületességet, élénkebb lelkiismeretet, magasabb értelmet jelenj akkor ez természetszerűleg jótékony hatásúvá teszi az általános választójogot. Ha ellenben a nagyobb tömeg lazább lelkiismeretet, könnyebb megvesztegethetőséget, fokozottabb komolytalanságot és kisebb értelmet jelent, akkor e körülmény által az általános választójog valamely országot a romlásba és pusztulásiba vihet

Az általános választójog megvalósításának tehát csak avval a föltételezéssel lehet örvendeni, hogy ez a reform a nemzet jó szclkmét juttatja majd kifejezésre a törvényhozásban és általában az ország politikai életében. És abban a pillanatban, amikor ezzel tisztában vagyunk, világossá lesz előttünk, hogy maga a választójog még semmi egyéb, csak egy lehetőségnek a megteremtése. A lehetőségnek magának még csak majd ezután kell tartalmat adnunk népünknek olyatén nevelésével, hogy a kezeibe lefektetett jogot az ország üdvére gyakorolja.

Az általános választójog nem azt jelenti, hogy most megadtuk a népnek a jogot, elvégeztük tehát vele szemben a kötelességünkéit. Ellenkezőleg: az, igazi kötelesség csak most kezdődik (mindannyiunk számára, mert máskülönbem nem sok idő múltán annak a szomorú valóságnak ébrednénk a tudatára, hogy olyanok kezébe adtunk hatalmas fegyvereket, akik ilyenek forgatásához kellőképen kiművelve nem lévén, közveszélyessé váltak azért, hogy a jog fegyverével voltak felruházva. Tudjuk jól, hogy a jog birtoka önmagában is nevelő hatással van, mert nincsen jobb nevelő a világon, mint a felelősség. Ámde, hogy valaki a felelősségnek tudatában legyen: ez maga is már oly magas fejlettségű állampolgári erkölcsiséget tételez fel, amit a sors nem ad egy nemzetnek sem ajándékba. Ezt minden nép csak a kiválasztottjainak, jobbajainak, a magasabb osztályaihoz tartozóknak lelkiismeretes nevelő munkája által érheti el idők folyamán. Az ország intelligenciája, vagyonilag és szellemileg kiváltságos osztálya, amikor jogokkal ruházta fel a nép széles rétegeit, legyen vele tisztában, hogy ezzel nem kötelességet teljesít, hanem ellenkezőleg: oly kötelességeket vál-

fal magára, amelyek teljesítésétől függ a nemzet sorsa és az ország létezése. Hogy az ország létezése, ezt bátran alá is húzhatjuk, mert valóban: rossz körülmények között semmi se alkalmasabb egy ország tönkretételére, az általános választójognál, ugyanannál a választójognál, amely jó körülmények között az ország legfőbb üdvét van hivatva megvalósítani.

Minderről keveset hallottunk a nagy vezércikk-frázisáradatban, amely valósággal előntötte a választójogi törvényjavaslat benyújtásának nevezetes napját. Ezt azonban nem kell túlságosan tragikusan venni, mert az ilyesmi talán nem is a minden egyes nap érdekességeit számontartó napisajtó dolga. Nem a napilapoknak, nekünk valamennyiünknek kell áthatva lennünk attól a gondolattól, hogy amely pillanatban a nagytömeg kezeibe tétetik le a törvényhozás joga, abban a pillanatban a politikai komolytalanság és a közéleti uri könnyelműség az ország végromlásának gyorsan ható eszközévé lett. Ebben a pillanatban megszületett annak a komoly kötelessége, hogy minden jó értelemben vett hazafi szívében viselje a nép jólétének, jó gondolkozásának, jó nevelésének, erkölcsi és -anyagi boldogulásának a sorsát. Attól a pillanattól kezdve, amikor a nagytömegnek gyakorolható politikai jogai vannak, a nagytömeg nem lehet többé elégtelenséggel, analfabétasággal megvert, dühhel és daccal teletelt eleme az országnak, mert ha igen: jaj annak az országnak, amelyben ez a tömeg jogokat gyakorol.

Nem azért kell tehát örömmel üdvözölni az általános választójogot, mert annak a segélyével majd a nép kivívja magának teljesebb boldogulásának a feltételeit, hanem azért, mert a jogoknak már régibb idő óta birtokában lévő osztályok, amikor a »népet beviszik az alkotmány sáncaiba«, ezt nem tehetik más elhatározással, mint csak úgy, hogy ezentúl igazán gondjuk lesz a népre és a jobb gazdasági politikával, jobb közoktatással, tökéletesebb példaadással, az egész társadalmi élet színvonalának emelésével a nép kezébe letett jogokat az összeségnek, az egész országnak javára fogják gyümölcsözővé tenni.

Ebben a reményben üdvözöljük a javaslatot.